

Aqrar Təlim Mərkəzi

Baş və toxumluq
soğan bitkisinin
becərilməsi üzrə
təqvim planı

Baş və toxumluq soğan bitkisinin becərilməsi üzrə təqvim planı

Yanvar

Sertifikatlı toxum tədarük olunur. Erkən yazda aparılması planlaşdırılan səpin və əkinə hazırlıq işlərinə başlanılır. Toxumluq üçün ayrılmış soğanaqlar (cücərən, boşalan və xarab olanları çıxdaş edilməklə) yenidən seçilir və orta çəkisi 50-60 qr olan sağlam soğanaqlar saxlanılır. Yazlıq əkin və səpin üçün seçilmiş torpaq sahəsinə müəyyən olunmuş normalarda üzvi və mineral gübrələr verilir.

Fevral

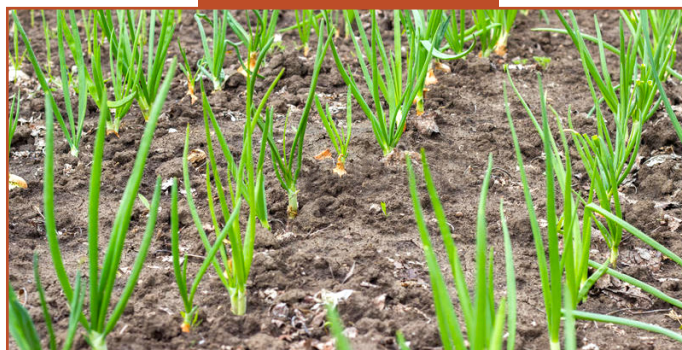
Aqrotexniki işlər davam etdirilir. Toxumlar səpindən öncə xəstəliklərə qarşı dərmanlanır. Yazlıq əkin-səpin işləri, bölgə və iqlim şəraitindən asılı olaraq 5.II-20.III ay aralığında aparılır. Bu zaman əmtəlik soğan, səpin norması 8-10 kq/ha olmaqla cərgəvi (45x5-10sm) və ya lent (50x20-5sm) üsulu ilə 1,6-2,5 sm dərinlikdə, toxumluq isə əkin norması 2-2,5 t/ha (soğanaqlar) olmaqla 70x20-25 sm sxemlə 10-15 sm dərinlikdə əkilir.

Mart

Payızlıq əkin və səpin sahələrində quraqlıq keçən illərdə sahələr hektara 500 m³/ha norması ilə suvarılır və bitkilərin dibləri yumşaldılır, seyrəklik müşahidə olunarsa bərpa işləri aparılır. Yazlıq səpinlərdə aqrotexniki qulluq işlərinə başlanılır. Bölgədən asılı olaraq payızlıq və yazlıq əmtəlik həm də toxumluq əkinlərdə bitkilərin suvarılması və yemləmə gübrəsinin (azot, fosfor, kalium) verilməsi həyata keçirilə bilər.

Aprel

Payızlıq əkin və səpin sahələrində suvarma, cərgə və bitki aralarının becərilməsi, alağ otlarına qarşı mübarizə tədbirləri aparılır. II yemləmə gübrəsi (azot və kalium) verilir. Hər suvarmadan sonra bitkilərin dibi yumşaldılır və narın torpaqla doldurulur. Suvarmadan dərhal sonra yazlıq səpinlərdə I seyrəltmə aparılmalıdır. Zərurət yarandıqda xəstəlik və zərərvericilərə qarşı mübarizə tədbirləri aparılır.

May

Payızlıq əkin sahələrində suvarma, bitki və cərgə aralarının becərilməsi, zərurət yarandıqda zərərli orqanizmlərə qarşı mübarizə tədbirləri davam etdirilir. Azot və kalium gübrəsi qarışığından ibarət olan yemləmə gübrəsi verilir və dərhal suvarılır. Yazlıq əmtəlik sahələrdə bitkilər 4-5 həqiqi yarpaq fazasına çatdıqda bitkiarası 3-5 sm saxlanılmaqla II seyrəltmə aparılır. Payızlıq sahələrdə məhsul yığımına başlanılır.

İyun

Payızda səpilən əmtəlik məhsulun yığımı davam etdirilir. Çətirlərin yığılıb-qurudulması və toxumların təmizlənməsi üçün yer hazırlanır. Yazlıq əkin və səpin sahələrində aqrotexniki tədbirlər (suvarma, cərgəaralarının yumşaldılması) davam etdirilir. Zərurət yarandıqda alağ otlarına, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı kimyəvi mübarizə aparılır.

İyul

Məhsul yığılı davam etdirilir. Soğanaqlar quru yarpaqlardan ayrılmaqla çeşidlənir. Böyük ölçülülər satışa, orta ölçülü soğanaqlar isə toxumluq üçün ayrılır. Yığımdan sonra sahə şumlanaraq dincə qoyulur və ya təkrar əkinlər (xiyar, səbzə tərəvəzlər və s.) üçün hazırlanır. Toxumluq çətilər sarılıb qurudulur, döyülür, təmizlənir, ələklərdən keçirilərək kondisiyaya çatdırılır. Yazlıq əkin sahələrində aqrotekniki, zərərli orqanizmlərə qarşı mübarizə tədbirləri aparılır.

Avqust

Yazlıq əkinlərin (əmtəlik, toxumluq) məhsulunun yığılına başlanılır. Məhsul çeşidlənir, əmtəlik məhsul satışa verilir. Toxumluq məhsul isə sükunət dövrü keçirmək üçün xüsusi anbarlara yığılır. Toxumluq üçün seçilmiş çətilər 5-10 sm-lik saplaqla kəsilməklə xüsusi örtük üzərinə sərilərək 5-10 gün qurudulur, sonra döyülür, təmizlənir, ələnin və kondisiyaya çatdırılmaqla qablaşdırılır. Məhsul yığılıqdan sonra sahədə 10-12 sm dərinlikdə diskləmə aparılır.

Sentyabr

Məhsul yığılı başa çatdırılır. Əmtəlik və toxumluq məhsul istifadə məqsədindən asılı olaraq çeşidlənir, qablaşdırılır və dərmanlandıqdan sonra anbarlarda saxlanılır. Növbəti əkin üçün seçilmiş sahədə torpağın aqrokimyəvi analizi etdirilir. Analizin nəticələri nəzərə alınmaqla sahənin hər hektarına 30-40 ton çürümüş peyin fosfor və kalium gübrələrinin ümumi normasının 60%-i verilməklə 22-27 sm dərinlikdə əsas şum aparılır. 2-3 gün sonra sahə disklənir, frezlənir və hamarlanmaqla əkinə hazırlanır.

Oktyabr

Bəzi bölgələrdə baş soğanın səpinə və əkinə aparılır. Səpindən qabaq toxumlar 24 saat suda, sonra sərilərək 2-3 gün müddətində 20-25 °C temperaturda saxlanılmaqla səpinə hazırlanır. Toxumlar 1,6-2,0 sm dərinliyə səpilir. Səpin ikicərgəli lent üsulu ilə 50+20 sxemi ilə aparılır. Səpindən sonra yağıntı olmadıqda səpsuvar həyata keçirilir. I ongünlükdə toxumluq üçün seçilmiş soğanaqlar (50-60 q) 10-15 sm dərinliyində 70x15-20 sm sxemi ilə cərgəvi üsulla əkilir.

Noyabr

Əmtəlik soğan səpinlərində və toxumluq əkinlərdə cərgə və bitki aralarının yumşaldılması, dibdoldurma, eyni zamanda alaqlarına qarşı mübarizə tədbirləri həyata keçirilir. Bu dövrdə bitkilərin vegetativ orqanlarının sürətlə böyüməsi yaxşı hal hesab olunmur. Çünki, sonrakı aylarda havaların şaxtılı keçməsi onların saralmasına və ya yerüstü hissənin tamamilə məhv olmasına səbəb ola bilər.

Dekabr

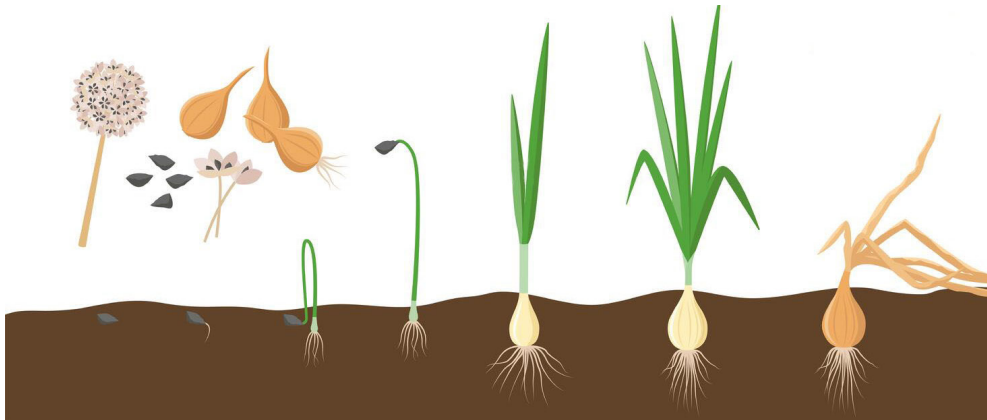

Yazlıqlar üçün ayrılmış sahələrdə dondurma şumu aparılır.

Baş soğanın kompleks mühafizəsi

Xəstəlik və zərərvericilər	Yanvar-Fevral	Mart-Aprel	May-İyun	Sentyabr-Oktyabr	Noyabr-Dekabr
Unlu şəh (Peronosporoz) Boğaz çürüməsi (Botritis allii) Sürme (Urocystis cepulae)	Yazda səpiləcək toxum Thiram 80% (50q/kq) tərkibli preparatla işlənməli	Mancozeb 640q/kq + Mefenoksam 40q/kq (2,0-2,5 kq/ha) İşçi məhlul 300-400 l/ha)	Zərurət yaranarsa mübarizə təkrarlanır	Payızda səpiləcək toxum Thiram 80% (50q/kq) tərkibli preparatla işlənməli	
Soğan milçəyi (Ditlia antiqua Meig) Soğan güvəsi (Acrolepiopsis assectella Zell.) Soğan uzunburnu (Ceutorrhynchus jakovlevi Schulze)	Yazda səpiləcək toxum İmidacloprid 140q/l + Pencikuron 150q/l (0,1 l/kq) və ya Thiamethoxam 350q/l (1,5-2,0q/kq) tərkibli preparatların biri ilə işlənməli	Deltamethrin 250q/l (0,3 l/ha) və ya Esfenvalerate 50 q/l (0,3 l/ha) tərkibli preparatların biri ilə	Zərurət yaranarsa mübarizə təkrarlanır	Payızda səpiləcək toxum İmidacloprid 140q/l + Pencikuron 150q/l (0,1 l/kq) və ya Thiamethoxam 350q/l (1,5-2,0q kq) tərkibli preparatların biri ilə işlənməli	
Alaq otları	Yazda əkinqabağı torpağa Tifluralin 240 q/l (6-8 l/ha), Cücərtilər çıxana kimi isə Pendametalin 33% (3-6 l/ha) və ya Dikvat 15q/l (2 l/ha) herbisidi verilməli	Çıxış alındıqdan sonra Oksifluorfen 240 q/l (0,5-1,0 l/ha) və ya Fluazifop-p-butil 150q/l (1-2 l/ha) herbisidi çilənməli	Zərurət yaranarsa mübarizə təkrarlanır	Payızda əkinqabağı torpağa Tifluralin 240 q/l (6-8 l/ha), Cücərtilər çıxana kimi isə Pendametalin 33% (3-6 l/ha) və ya Dikvat 15q/l (2 l/ha) tərkibli herbisid verilməli	Çıxış alındıqdan sonra Oksifluorfen 240 q/l (0,5-1,0 l/ha) və ya Fluazifop-p-butil 150q/l (1-2 l/ha) herbisidi çilənməli

Qeyd: Toxumluq əkinlərdə xəstəlik və zərərvericilərə qarşı profilaktik tədbir olaraq soğanaqlar əkinqabağı 10-12 saat müddətində 45-48°C temperaturu hava axınında saxlanılmalı və sonra soyulmalıdır.

Pestisidlərin məsarif normalarına ciddi riayət olunmalı və bununla bağlı müvafiq məsləhətin alınması üçün ixtisaslı mütəxəssisə müraciət etməyiniz tövsiyə olunur.

Çağrı mərkəzi

088-588